

Sygn. akt I C 60/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2020 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Marek Jasiński

Protokolant: Sylwia Zyśk

po rozpoznaniu 11 lutego 2020 r. w G.

na rozprawie

sprawy z powództwa (...). S. z siedzibą w G.

przeciwko H. Z.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od (...). S. z siedzibą w G. na rzecz H. Z. kwotę 360 złotych (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 60/19

UZASADNIENIE

Powód (...) S. w G. pozwem w postępowaniu upominawczym domagał się zasądzenia od pozwanego H. Z. kwoty 1.308,17 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości 40 % w stosunku rocznym od dnia 5 kwietnia 2003 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powód podniósł, że na podstawie umowy z dnia 3 grudnia 2001 r. udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 2.000 zł, która miała być spłacana w miesięcznych ratach. Pożyczkobiorca nie wywiązywał się z przyjętego zobowiązania, wobec czego powód przedmiotową umowę wypowiedział, a cała niespłacona wierzytelność stała się wymagalna. Na kwotę zadłużenia pozwanego składa się kapitał pożyczki – 1.046,05 zł, odsetki karne do dnia wniesienia pozwu wynikające z zaległości w spłacie rat pożyczki oraz naliczone od kwoty całego niespłaconego kapitału pożyczki od dnia następującego po dniu wymagalności, a także zwykłe, naliczane zgodnie z treścią umowy. Na dzień wniesienia pozwu suma odsetek wynosiła 262,12 zł.

Nakazem zapłaty z dnia 15 kwietnia 2003 r. sygn. akt I Nc 1311/03 Sąd Rejonowy w Gdańsku orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty złożył pozwany, wnosząc o oddalenie powództwa w całości, a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu.

Pozwany zakwestionował twierdzenia powoda, w tym wysokość roszczenia. Wskazał, iż o toczącym się postępowaniu dowiedział się 1 sierpnia 2018 r. od komornika. W odpowiedzi na sprzeciw powód wniósł o rozpoznanie niniejszej

sprawy z pominięciem przepisów o postępowaniu uproszczonym oraz zawiadomienie o toczącym się procesie (...) Sp. z o.o. w S..

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2019r. Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku oddalił wniosek powoda o zawiadomienie o toczącym się postępowaniu (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w S. celem wstąpienia do sprawy w charakterze powoda w trybie art. 196 § 1 k.p.c.

Pozwany w piśmie z dnia 18 lipca 2019 r. podtrzymał swoje stanowisko w sprawie. Wskazał, iż roszczenie powoda uległo przedawnieniu oraz umowa nie została prawidłowo wypowiedziana. Pozwany powoływał się także na naruszenie przez powoda zasad współżycia społecznego. Pozwany nie został prawidłowo poinformowany o warunkach udzielenia pożyczki, w tym o wysokim oprocentowaniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) S. w G. w dniu 3 grudnia 2001 r. zawarła z H. Z. umowę pożyczki nr (...), na podstawie której pożyczyła pozwanemu kwotę 2.000 zł, oprocentowaną według zmiennej stopy procentowej, na dzień zawarcia umowy wynoszącej 15,0% .

Strony ustaliły, iż spłata pożyczki nastąpi w terminie 10 października 2002 r. licząc od dnia zaciągnięcia pożyczki. Ponadto strony ustaliły, iż w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki lub jej raty zadłużenie z tego tytułu pożyczkodawca przenosi w dniu następnym na rachunek zadłużenia przeterminowanego. Od zadłużenia przeterminowanego pobierane są odsetki według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd (...), wynoszącej na dzień zawarcia umowy 80 % w skali roku.

bezsporne , nadto: umowa pożyczki k. 8, regulamin udzielania kredytów i pożyczek (...) k. 9, oprocentowanie pożyczek k. 10-11, statut (...) k. 104-111, deklaracja członkowska k. 112, plan spłaty pożyczki k. 113

Z uwagi na nieuregulowanie należności z wniosku Spółdzielczej (...) w G. (później jako (...) Sp. z o.o. w S.) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w (...) J. G., Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w (...) M. M., Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Słupsku I. K., Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Gdańsk – Północ w Gdańsku M. P. wszczęli postępowania egzekucyjne wobec H. Z.. Jednak z uwagi na bezskuteczność egzekucji komornicy sądowi umorzyli postępowania egzekucyjne.

Zadłużenie pozwanego z tytułu przedmiotowej umowy (na które składa się kapitał pożyczki, odsetki i inne opłaty) na dzień 3 kwietnia 2003 r. wynosiło 1.328,77 zł.

W związku z brakiem spłaty pożyczki, pismem z dnia 28 sierpnia 2002 r. powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki. Wypowiedzenie zostało wysłane pozwanemu na adres wskazany w umowie.

dowód: zawiadomienie o wszczęciu egzekucji k. 43-44, zajęcie wierzytelności k. 48-49, wypowiedzenie, k. 114 , rozliczenie wysokości zadłużenia k. 117-118 w zw. z k. 215-216, wnioski o wszczęcie egzekucji k. 119,121,123,125,127-128,130-131, postanowienia k. 120,122,124,126,129,132, raport spłaty k. 217

Pozwany H. Z. ma obecnie 66 lat, nie pracuje, utrzymuje się głównie z zasiłków z (...) w łącznej wysokości około 680 zł. Pozwany posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności datowanym od 28 sierpnia 2013r. Stałymi wydatkami pozwanego są koszty: 292,21 zł tytułem czynszu za mieszkanie, 51 zł tytułem opłaty za energię elektryczną, 200 zł przeznaczaną na kupno lekarstw, 15 zł tytułem składki na ubezpieczenie na życie, 30 zł tytułem rachunku telefonicznego, 200 zł przeznaczaną na kupno odzieży i środków higienicznych oraz 1.700 zł na wyżywienie. Nie ma żadnych oszczędności, jedynym wartościowym składnikiem jego majątku jest mieszkanie.

dowód: orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 35, oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania k. 38-42 w zw. z k. 146-148, PIT za 2018r. k. 149-150, decyzja z dnia 27.11.2018r. k. 155, decyzja z dnia 1.12.2018r. k. 156

W dniu 1 grudnia 2003 r. pomiędzy Spółdzielczą (...) w G. a (...) Spółką z o.o. w S. została zawarta umowa powierniczego przelewu wierzytelności, na mocy której powód przeniósł na rzecz (...) Spółki z o.o. w S. wierzytelność w stosunku do H. Z., która została stwierdzona prawomocnym orzeczeniem zaopatrzoną w klauzulę wykonalności wydanym przez Sąd Rejonowy w Gdańsku w dniu 24 czerwca 2004r. w sprawie I co 170/04, a(...) tę wierzytelność nabyła i zobowiązała się prowadzić jej dalszą windykację. Umowa została zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi.

dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 24 czerwca 2004r. k. 45v, umowa powierniczego przelewu wierzytelności z dnia 1 grudnia 2003r. k. 79, KRS k. 80-98

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie poddanego ocenie zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wedle własnego przekonania po wszechstronnym rozważeniu wszystkich dowodów.

Dokumentom Sąd w całości dał wiarę, ponieważ ich forma, treść i autentyczność nie budziły żadnych wątpliwości, a nadto tworzyły jasny obraz okoliczności faktycznych niniejszej sprawy.

W zakresie sytuacji finansowej i materialnej pozwanego Sąd w całości oparł się na dołączonych do akt sprawy dokumentach w postaci oświadczenia majątkowego pozwanego, orzeczenia Miejskiego Zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności w T., decyzji (...) w T. oraz zestawienia wydatków pozwanego.

Przechodząc do merytorycznej oceny powództwa Sąd zważył, że było niezasadne i podlegało oddaleniu.

Strona powodowa swoje roszczenie oparła na niedopełnieniu przez pozwanego obowiązkom wynikającym z zawartej umowy pożyczki z dnia 3 grudnia 2001r. Zgodnie z umową całkowita kwota pożyczki wynosiła 2.000 zł. Pożyczka miała zostać spłacona w terminie 10 października 2002r.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. W myśl § 2 umowa pożyczki, której wartość przenosi pięćset złotych, powinna być stwierdzona pismem.

Przed merytorycznym rozstrzygnięciem zasadności zgłoszonego powództwa należało w pierwszej kolejności rozstrzygnąć kwestię posiadania przez powoda legitymacji materialnoprawnej w niniejszej sprawie, albowiem ma to dla sprawy istotne i pierwszorzędne znaczenie, warunkujące jej dalszą analizę.

Podkreślić należy, że legitymacja procesowa jest to określone normami prawa materialnego uprawnienie konkretnego powoda do dochodzenia sądowej ochrony określonego roszczenia materialnoprawnego przeciwko konkretnemu pozwanemu. Jeśli więc zostanie wykazane, że strony są związane prawnomaterialnie z przedmiotem procesu, którym jest roszczenie procesowe, to zostanie wykazana legitymacja procesowa powoda (czynna) i pozwanego (bierna). W przeciwnym razie brak będzie legitymacji procesowej czy to powoda, czy też pozwanego, albo też obu stron.

Legitymacja materialna, a więc posiadanie prawa podmiotowego lub interesu prawnego do wytoczenia powództwa stanowi przesłankę materialną powództwa, a jej brak stoi na przeszkodzie udzieleniu ochrony prawnej. Brak legitymacji materialnej (czynnej lub biernej) skutkuje co do zasady oddaleniem powództwa. W sytuacji, gdy legitymacja materialna i procesowa zespalają się, oddalenie powództwa następuje w istocie z braku legitymacji materialnej, którego rezultatem jest także brak legitymacji procesowej, będący wtórną przyczyną oddalenia powództwa. W odróżnieniu od zdolności sądowej i zdolności procesowej Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera definicji legalnej legitymacji procesowej. W nauce prawa postępowania cywilnego, jak i w praktyce sądowej przyjmuje się jednak na ogół, że legitymacja procesowa jest właściwością podmiotu, w stosunku do którego sąd może

rozstrzygnąć o istnieniu albo nieistnieniu indywidualno – konkretnej normy prawnej przytoczonej w powództwie. Legitymacja procesowa jest więc zawsze powiązana z normami prawa materialnego. Sąd dokonuje oceny istnienia legitymacji procesowej strony w chwili orzekania co do istoty sprawy a stwierdziwszy brak legitymacji procesowej (zarówno czynnej, jak i biernej), zamyka rozprawę i wydaje wyrok oddalający powództwo.

Powód wywodził swe roszczenie z zawartej z pozwanym umowy pożyczki z dnia 3 grudnia 2011r., następnie w dniu 1 grudnia 2003r. dokonał cesji wierzytelności, na podstawie której zbył wierzytelność przeciwko pozwanemu H. Z. na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.. Stosownie do treści art. 509 § 1 k.c., wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew) chyba, że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Nadto, zgodnie z art. 509 § 2 k.c., wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Z powyższego unormowania wynika zatem, że przelew jest umową, mocą której wierzyciel przenosi wierzytelność, czyli swoje prawo podmiotowe do żądania od dłużnika określonego świadczenia, na osobę trzecią, a tym samym, spodziewanym rezultatem zawarcia takiej umowy będzie utrata wierzytelności przez cedenta i uzyskanie jej przez cesjonariusza. Oznacza to, że w wyniku przelewu przechodzi na nabywcę ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki wiązał go z dłużnikiem.

Zważyć należy, iż na skutek dokonanego przelewu wierzytelności powód przestał więc być uprawnionym do występowania w niniejszym procesie jako strona powodowa, w związku z czym wytoczone przez niego powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na brak legitymacji czynnej powoda w niniejszym postępowaniu.

Powód co prawda w piśmie zatytułowanym „odpowiedź na sprzeciw” opatrzonym datą 12 marca 2019r. wniósł o zawiadomienie o toczącym się postępowaniu (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. celem wstąpienia do sprawy w charakterze powoda na podstawie art. 196 § 1 k.p.c. Wskazać w tym miejscu należy, iż niniejsza sprawa - zgodnie z art. 505¹ pkt. 1 k.p.c. - podlegała rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, w którym zmiana powództwa – zarówno przedmiotowa, jak i podmiotowa - jest niedopuszczalna (art. 505⁴ § 1 k.p.c.). Z tego też względu niedopuszczalne było wstąpienie od sprawy w charakterze powoda nabywcy wierzytelności (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.. Z tego samego względu, a także mając na uwadze treść art. 505⁴ § 1 k.p.c., zgodnie z którym w postępowaniu uproszczonym nie stosuje się przepisów art. 194-196 k.p.c., Sąd oddalił wniosek powoda złożony na podstawie art. 196 § 1 k.p.c. o zawiadomienie w/w nabywcy wierzytelności o toczącym się postępowaniu jako niedopuszczalny.

Skoro więc, z uwagi na powyższe, w dacie zamknięcia rozprawy i wydania wyroku powodowi nie przysługiwała dochodzona pozwem wierzytelność, to przedmiotowe powództwo uwzględnione być nie mogło. Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 316 §1 k.p.c. po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Oznacza to, że sąd rozstrzyga sprawę biorąc pod uwagę stan faktyczny istniejący w chwili zamknięcia rozprawy oraz stan prawny w tej właśnie dacie obowiązujący, a nie w dacie wystąpienia zdarzenia stanowiącego podstawę roszczeń, czy też w dacie wystąpienia z powództwem.

Wprawdzie w myśl art. 192 pkt. 3 k.p.c. z chwilą doręczenia pozwu zbycie w toku sprawy rzeczy lub prawa, objętych sporem, nie ma wpływu na dalszy bieg sprawy, a nabywca może wejść na miejsce zbywcy za zezwoleniem strony przeciwnej – to jednak w sprawie niniejszej brak było podstaw do zastosowania normy. Jak zostało to bowiem ustalone zbycie przedmiotowej wierzytelności nastąpiło jeszcze przed doręczeniem pozwanemu odpisu pozwu. Umowa przelewu wierzytelności została bowiem zawarta w dniu 1 grudnia 2003r., a pozew pierwotnie wysłany pozwanemu nie został skutecznie doręczony (k. 18), a jedynie w dniu 1 sierpnia 2018r. dowiedział się od komornika sądowego o toczącym się przeciwko niemu procesie, składając sprzeciw od wydanego nakazu zapłaty. Tym samym omawiane zbycie nie nastąpiło w toku sprawy, lecz jeszcze przed datą, która ten stan procesu rozpoczynała.

Reasumując, wobec braku wykazania przez powoda legitymacji czynnej, Sąd nie badał już dalszych podnoszonych przez pozwanego zarzutów, albowiem było to bezprzedmiotowe.

Mając na uwadze powyższe, Sąd działając na mocy art. 509 k.c. § 1 a contrario, oddalił powództwo jak w pkt. I wyroku z uwagi na brak legitymacji czynnej powoda w niniejszym postępowaniu.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Zastosowanie znalazły § 6 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 1 i 2 powołanego rozporządzenia, bowiem Sąd zasądził podwójną wysokość stawki minimalnej, z uwagi na konieczny nakład pracy pełnomocnika. Ponadto stawki stosowane do końca 2015 r. (również w niniejszej sprawie) co do zasady przy niskiej wartości przedmiotu sporu nie są stawkami rekompensującymi nakład pracy pełnomocników, dlatego orzeczono jak w pkt II wyroku.

Sygn. akt I C 60/19

ZARZĄDZENIE

(...)

1. (...);

2. (...)

3. (...)

(...)